Dosarul nr. 1-57/2025
1-25075407-26-1-28052025

S E N T I N Ţ A
ÎN NUMELE LEGII

21 septembrie 2026 or. Dondușeni
Judecătoria Drochia, sediul Dondușeni
În componenţă :
Preşedintele şedinţei judecător Tatiana SOBOLSCHI
Grefier Marina Lachii, Cristina Roșca
Cu participarea:
Procurorului – Aurel Grigoriev
Apărătorului – Eugeniu Fincovschi, Iurie Guriev
Inculpatei – Burduja Maria

Judecând în şedinţă publică, în limba de stat, cauza penală privind învinuirea lui **Burduja Maria *****,** anul nașterii *****, IDNP *****, originară și domiciliată în or. *****, raionul Dondușeni, de naționalitate moldoveancă, studii medii, nesupusă serviciului militar, pensionară, fără antecedente penale, la locul de trai se caracterizează pozitiv, la evidența narcologică și psihiatrică nu se află, cetățeancă al Republicii Moldova,-

În săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1); art. 310 alin. (1) Cod Penal.

Procedura de citare legal a fost executată.

Termenul de examinare a cauzei: 28.05.2025 – 21.09.2026

cu referire la materialele cauzei penale și a probelor administrate și cercetate în ședința de judecată, instanța de judecată,

A C O N S T A T A T:

Burduja Maria *****, într-o perioadă nedeterminată de timp, urmărind scopul dobândirii ilicite a dreptului de proprietate asupra terenului agricol cu numărul cadastral 3433106.003 cu suprafața de 1,8999 ha, amplasat în extravilanul

satului Plop, raionul Dondușeni, care conform datelor registrului bunurilor imobile aparținea cet. Iapăscurtă Anna Ivan, a.n. ***** (decedată la *****), a întocmit o recipisă precum, că Iapăscurtă Anna i-a vândut terenul cu numărul cadastral 3433106.003 ha, aflat în s. Plop, r-l Dondușeni, ne fiind semnată de titular și datată, acțiune care în realitate nu a avut loc.

Potrivit învinuirii formulate, acțiunile inculpatei Burduja Maria ***** au fost încadrate juridic în baza art. 361 alin. (1) din Codul penal, după următoarele semne calificative: „confecționarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații".

Tot ea, Burduja Maria *****, în continuarea intențiilor sale criminale, la 16 februarie 2023, a depus o cerere la Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni cu privire la recunoașterea valabilității vânzării-cumpărării a imobilului nominalizat de la Iapăscurtă Anna și a anexat în calitate de probă recipisa întocmită de ea, cunoscând cu certitudine, că acest document oficial este fals, iar convenția în realitate nu au avut loc. În rezultatul examinării cererii în cadrul procesului civil nr.2-220/2023, bazându-se pe conținutul neveridic al recipisei prezentate de reclamanta Burduja Maria *****, Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni, prin hotărârea din 22 martie 2023 a recunoscut valabilitatea convenției respective și dreptul de proprietate lui Burduja Maria ***** asupra terenului agricol cu număr cadastral 3433106.003 cu suprafața de 1,8999 ha, amplasat în extravilanul satului Plop, raionul Dondușeni.

Potrivit învinuirii formulate, acțiunile inculpatei Burduja Maria ***** au fost încadrate juridic în baza art. 310 alin. (1) din Codul penal, după următoarele semne calificative: „falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces".

Ca probe de confirmare a faptelor și vinovăției inculpatei, procurorul a invocat

declarațiile părții vătămate Batîrnac Valentin, conținutul procesul verbal de ridicare din 22.01.2024, prin care, a fost ridicat copia din dosarul civil nr. 2-220/2023 aflat în arhiva Judecătoriei Edineț, Sediul Dondușeni; conținutul procesului verbal de examinare a obiectului din 15.04.2025, prin care a fost examinat dosarul civil nr. 2-220/2023, ridicat de la Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni; copia dosarului civil nr. 2-220/2023.

În ședința de judecată, inculpata Burduja Maria ***, fiind chestionată sub jurământ și potrivit regulilor de audiere a martorului, a declarat că pe Batîrnac Valentin nu îl cunoaște, consideră că Iapăscurtă Ana a scris o recipisă, banii nu i-a transmis, nu ține minte când a fost cazul, nu o cunoaște pe Iapăscurtă Ana, locuiește în satul ***** și, întâmplător, a auzit că se vinde pământul la Plop. Nu cunoaște ce a fost scris în recipisă, nu ține minte, iar cu femeia s-a întâlnit la

biserică. Nu ține minte dacă a înaintat, în anii precedenți, cerere de chemare în judecată. Pe Ungurean Liudmila nu o cunoaște, iar suma de 60 000 lei nu ține minte dacă a primit-o.

Fiind audiat în cadrul ședinței de judecată partea vătămată Batîrnac Valentin, a declarat că anterior nu a cunoscut-o pe Burduja Maria, este proprietarul terenurilor lăsate de mătușa sa – Iapăscurtă Anna, aflate în apropierea satului Plop. Iapăscurtă Anna a decedat la 16.02.2016. Până la vânzarea terenurilor escrocilor, aceasta nu a avut copii. A cazat-o la azilul din Dondușeni, a avut grijă de ea și de casa ei, deține procura eliberată de aceasta la 14.10.2010, nr. 7301, prin care l-a împuternicit să vândă casa din or. Dondușeni, str. Cernov 36. Tot ea a fost proprietara a două terenuri de pământ de lângă satul Plop. Banii de pe imobil i-a restituit mătușii, care i-a cheltuit pentru medici, pentru femeile pe care le îngrijea. Personal, avea grijă de bunurile defunctei. La notar nu s-a adresat pentru a perfecta actele, deoarece nu avea timp, fiind mereu peste hotare. A suportat toate cheltuielile de înmormântare. După înmormântare, a aflat că cineva pretinde la pământurile mătușii, pe care anterior le-a prelucrat timp de 15 ani. Ungureanu Vladimir a procurat terenul la un preț de 60 000 lei. Dispune de copia recipisei, care nu este datată. Burduja Maria, anterior, nu s-a adresat către el pentru a procura terenul. La Burduja Maria a fost acasă după ce a aflat că s-a vândut cota de teren. Ea a spus că nu cunoaște nimic și dădea din umeri. Pe parcursul perioadei în care a avut grijă de Ana Iapăscurtă, aceasta nu i-a comunicat că dorește să vândă pământul. În timpul vieții mătușii, a făcut contract cu domnul care prelucra pământul, pe care îl semna personal, în baza procurii. Iapăscurtă Ana este soția fratelui mamei lui. A suportat toate cheltuielile pentru funerare, dar la Asistența Socială nu s-a adresat pentru a primi compensația.
Susține acțiunea civilă în sumă de 90 000 lei, care reprezintă prețul pentru o cotă de teren, și solicită restituirea terenurilor.

În dezbaterile judiciare procurorul s-a pronunțat pentru recunoașterea lui Burduja Maria ***** vinovată de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 361 alin. (1) şi art. 310 alin. (1) Cod penal al RM cu încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea prescripției tragerii la răspundere penală, cu admiterea acțiunii civile și încasarea în beneficiul părții vătămate a sumei de 90000 lei și a cheltuielilor judiciare în beneficiul statului -2163 lei.

Avocatul a pledat pentru achitarea inculpatului pe capetele de acuzare prevăzute de art. 361 alin. (1) şi art. 310 alin. (1) Cod penal al RM în legătură cu lipsa în acțiunile acestuia a faptului infracțiunii, expertul în Raportul de expertiză nu s-a expus că semnătura din recipisă este a lui Burduja Maria. Totodată a solicitat respingerea acțiunii civile și încasarea cheltuielilor judiciare- ca vădite.

PROBELE

Vina inculpatei **Burduja Maria** ***** este dovedită în baza probelor administrate în faza de urmărire penală şi anume:

- Copia certificatului de deces nr. DC-IV 1374877, potrivit căreia cet. Iapăscurtă Anna a decedat la data de *****. (f.d. 17);
- Copia Adeverinței eliberată de primăria sat. Plop, rnul Dondușeni, potrivit cărei se confirmă faptul că Bătîrnac Valentin este nepotul lui Iapăscurtă Anna, dînsul a executat procedurile de funerare a mătuții. Terenurile lui Iapăscurtă Anna au fost gestionate de către Batîrnac Valentin pe parcursul de peste 15 ani (f.d.12);
- conținutul procesul verbal de ridicare din 22.01.2024, prin care, a fost ridicat copia din dosarul civil nr. 2-220/2023 aflat în arhiva Judecătoriei Edineț, Sediul Dondușeni;
- conținutul procesului verbal de examinare a obiectului din 15.04.2025, prin care a fost examinat dosarul civil nr. 2-220/2023, ridicat de la Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni;
- copia dosarului civil nr. 2-220/2023 cu conținutul: cererea de chemare în judecată a lui Burduja Maria către Lisia Maria și Iapăscurtă Anna cu privire la recunoașterea valabilității actului juridic- semnată de Burduja Maria; recipisa nedatată, potrivit cărei Iapăscurtă i-a vîndut lui Burduja Maria terenul cu nr. cadastral 3433106003 cu S-1,8999 ha, aflat în s. Plop raionul Dondușeni, banii i-a primit față de Burduja Maria, semnată de către Burduja Maria și Iapăscurtă Ana; extrasul din Registrul Bunurilor imobile 3433106003, potrivit cărei terenul cu nr. cadastral 3433106.003 se află în proprietatea lui Iapascurta Ana; încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 20.02.2023 de primire în procedură a cererii de chemare în judecată înaintată de Burduja Maria; cererea de examinarea în lipsă a lui Burduja Maria și a lui Iapăscurtă Ana; procesul verbal al ședinței din 22.03.2023; Hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 22.03.2023. (f.d.29-51)
- Copia contractului de vînzare- cumpărare din 06.07.2023, potrivit cărui: bunul imobil sub formă de teren agricol, cu numărul cadastral 3433106.003, amplasat extravilanul sat. Plop, raionul Dondușeni, cu suprafața de 1,8999 ha proprietarul căruia a fost Burduja Maria, a vîndut lui Ungurean Ludmila. (f.d.53-55)
- Conținutul procesului verbal de consemnare a declarațiilor Ungurean Ludmila. (f.d. 57)

- Conținutul procesului verbal de consemnare a declarațiilor Burduja Maria. (f.d. 60)
- Conținutul raportului de expertiză judiciară (grafoscopică) nr.34/12/6- R255 din 24.07.2024- de refuz, potrivit căruia, semnătura existentă pe recipisă privind vânzarea bunului imobil, din numele cet. Iapăscurtă Anna și semnătura în cererea adresată către judecătoria Edineț, sediul Dondușeni nu este posibil de examinat. (f.d.115-117)

APRECIEREA INSTANȚEI

În conformitate cu art. 101 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinenţei, concludenţei, utilităţii şi veridicităţii ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Judecătorul apreciază probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele şi în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege.

Prin prisma tuturor probelor prezentate de acuzatorul de stat, examinate în ședința de judecată, instanța menționează că starea de fapt probată în faza de urmărire penală prin incriminarea inculpatului a faptelor imputate s-au confirmat în totalitate. Toate probele prezentate de acuzatorul de stat au fost analizate și examinate cu respectarea principiului contradictorialității.

Analizând fiecare din probele indicate supra, din punct de vedere al pertinenței, concludenței, utilității, și veridicității, precum și toate în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, instanța de judecată conchide că vinovăția lui **Burduja Maria** ***** în săvîrşirea infracţiunii prevăzute de art. 361 alin (1) Cod Penal ”confecționarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale, care acordă drepturi” și art. 310 alin (1) Cod Penal al Republicii Moldova ”falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces” a fost dovedită pe deplin.

Instanța constată că vinovăția inculpatei Burduja Maria ***** în comiterea faptelor imputate a fost demonstrată prin ansamblul probelor administrate în cadrul cercetării judecătorești, apreciate în coroborare, sub aspectul pertinenței, concludenței, utilității și veridicității acestora.

În ceea ce privește declarațiile inculpatei **Burduja Maria** *****, date în ședința de judecată, prin care aceasta a declarat că nu își amintește cele întâmplate în anul 2023 și a negat comiterea faptelor incriminate, instanța le apreciază ca reprezentând poziția de apărare a inculpatei, acestea urmând a fi examinate în coroborare cu celelalte probe administrate în cauză. Or, simpla negare a vinovăției

sau invocarea lipsei de memorie cu privire la circumstanțele faptelor nu este de natură, prin ea însăși, să înlăture valoarea probantă a celorlalte mijloace de probă administrate și nici să răstoarne concluziile rezultate din analiza ansamblului probator.

Totodată, partea vătămată Batîrnac Valentin, fiind audiat în ședința de judecată, a declarat că se afla în relații permanente cu defuncta Iapăscurtă Anna și că deținea procură pentru înstrăinarea imobilului. Acesta a menționat că defuncta Iapăscurtă Ana nu i-a comunicat faptul că intenționa să vândă cota sa de teren.

Instanța atestă că întregul ansamblu probator formează un sistem logic, coerent și lipsit de contradicții, fiecare probă confirmând și completând celelalte, astfel încât nu există motive de a pune la îndoială autenticitatea și forța lor probantă.

Cu referire la infracțiunea săvîrșită în temeiul art. 361 alin. (1) din Codul penal

Prin urmare, sub aspectul încadrării juridice, instanța reține că infracțiunea de la art. 361 alin. (1) din Codul penal incriminează în prezentul caz, confecționarea și deținerea unui document oficial fals care acordă drepturi.

Astfel, cu referire la elementele constitutive ale componenței de infracțiuni incriminate, instanța de judecată reține că obiectul juridic special al infracțiunii specificate îl formează relațiile sociale cu privire la circulația legală a documentelor oficiale, care acordă drepturi sau eliberează de obligații (...).

În prezentul caz, obiectul material al infracțiunii îl constituie recipisa falsă, care reprezintă un document oficial destinat să ateste existența dreptului unei persoane asupra unui bun imobil și, prin urmare, conferă titularului drepturi recunoscute de lege.

Produsul infracțiunii examinate (presupunând confecționarea documentelor oficiale false, care acordă drepturi) îl reprezintă documentele oficiale false, care acordă drepturi. În această situație, obiectul material al infracțiunii îl constituie materia primă și materialele din care se confecționează respectivele falsuri.

Infracțiunea analizată este formală și se consumă din momentul săvârșirii a tuturor sau cel puțin unei acțiuni cu caracter alternativ indicate în dispoziția alin. (1) al art. 361 din Codul penal.

Cu referire la latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) din Codul penal, instanța reține că aceasta constă în acțiunea prejudiciabilă de confecționare, deținere, vânzare sau folosire a unui document oficial fals, cu condiția ca documentul respectiv să fie apt să acorde drepturi sau să elibereze de obligații.

În prezenta cauză, latura obiectivă a infracțiunii s-a realizat prin două modalități alternative prevăzute de norma de incriminare, și anume **confecționarea și deținerea documentului oficial fals**.

Astfel, inculpata **Burduja Maria** ***** a întocmit o recipisă prin care se atesta în mod nereal că defuncta **Iapăscurtă Anna** i-ar fi vândut terenul agricol cu numărul cadastral 3433106.003, cu suprafața de 1,8999 ha, amplasat în extravilanul satului Plop, raionul Dondușeni, și că ar fi primit prețul acestui bun. Din probele administrate rezultă însă că o asemenea convenție nu a avut loc, recipisa nu a fost datată și nu a fost semnată de titularul real al dreptului asupra terenului.

Prin întocmirea acestui înscris, inculpata a creat un document cu un conținut nereprezentând realitatea, apt să ateste existența unui drept de proprietate asupra bunului imobil.

Totodată, inculpata a deținut documentul fals și ulterior l-a anexat în calitate de probă la cererea de chemare în judecată formulată în dosarul civil nr. 2-220/2023, solicitând recunoașterea valabilității pretinsei convenții și, implicit, recunoașterea dreptului său de proprietate asupra terenului.

Prin urmare, acțiunile inculpatei întrunesc elementele laturii obiective ale infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) din Codul penal, întrucât aceasta a confecționat și a deținut un document fals apt să acorde drepturi, respectiv să servească drept temei pentru dobândirea dreptului de proprietate asupra bunului imobil.

Sub aspectul laturii subiective, instanța constată că infracțiunea a fost săvârșită cu **intenție directă**, întrucât inculpata a conștientizat caracterul fals al documentului întocmit și a urmărit folosirea acestuia pentru a dobândi un drept de proprietate asupra terenului.

Caracterul intenționat al acțiunilor inculpatei rezultă inclusiv din faptul că, după întocmirea recipisei, aceasta a anexat-o la cererea de chemare în judecată în calitate de probă, solicitând recunoașterea valabilității actului juridic pretins a fi încheiat cu defuncta Iapăscurtă Anna. Prin urmare, inculpata nu doar a cunoscut caracterul fals al documentului, ci a acționat în mod conștient în vederea utilizării acestuia pentru producerea unor consecințe juridice favorabile sieși.

Subiectul infracțiunii este persoana fizică responsabilă care, la momentul săvârșirii faptei, a atins vârsta de 16 ani. În prezenta cauză, inculpata Burduja Maria ***** întrunește condițiile generale ale subiectului infracțiunii, nefiind stabilite circumstanțe care să pună la îndoială responsabilitatea acesteia.

*Instanța de judecată menționează, că infracţiunea prevăzută de art.361 CP, care este incriminată inculpatei **Burduja Maria** *****, atentează la ordinea*

stabilită a autentificării documentale a faptelor ce au importanţă juridică. În calitate de obiect material al infracţiunii servesc documentele oficiale, imprimantele, ştampilele sau sigiliile. În acest sens, instanţa indică că, potrivit orientărilor de practică judiciară expusă în textul deciziei nr.41ril2/2014 din 20.03.2014 a Colegiului penal a Curţii Supreme de Justiţie, care a avut ca obiect de dispută interpretarea noţiunii de „act oficial", care cade sub incidenţa art.361 CP, de către Colegiul penal al CSJ sa statuat, că se evidenţiază concluzia, că documentul oficial este acel document care emană de la o autoritate publică de orice nivel sau care provine de la un terţ, dar primit de o autoritate. Deci, noţiunea „document oficial" se referă nu doar la „documentele eliberate de autorităţile publice", dar şi la „documentele prezentate autorităţilor publice". În această ordine de idei, documentul oficial poate să apară şi sub forma documentului privat, pus la dispoziţia organelor sau persoanelor oficiale în condiţiile legii de către alţi subiecţi de drept. În dependenţă de autorul documentului privat, ele pot fi documente private întocmite de persoane fizice sau documente private întocmite de persoane juridice de drept privat. Trebuie de menţionat că, în primul rînd, documentele care emană de la particulari se consideră documente oficiale atunci cînd asemenea documente sunt supuse procedurii publice de autentificare a documentelor create. Tocmai această procedură conferă documentului un caracter oficial, adică un caracter de drept public. În al doilea rând, documentele care emană de la particulari se consideră documente oficiale atunci când asemenea documente sunt primite oficial de persoana juridică de drept public, după care se află la dispoziţia acestei persoane în legătură cu soluţionarea problemei reprezentând obiectul de referinţă al documentelor primite. Deci, documentelor private li se recunoaşte posibilitatea de a deveni documente oficiale. Momentul convertirii documentelor private în documente oficiale este desemnat prin punerea acestuia la dispoziţia organelor sau a persoanelor oficiale în condiţiile legii. În concluzie momentul înregistrării documentului privat de către organul sau persoana oficială este momentul convertirii documentului privat în document oficial. Aşadar, punerea la dispoziţia organelor sau persoanelor oficiale a documentelor private în cazul în care sunt îndeplinite condiţiile legii, conferă acestor documente aptitudinea de a evalua în obiect material (produs) al infracţiunii prevăzute de art. 361 CP, confecţionarea, deţinerea, vînzarea sau folosirea documentelor oficiale. O cerinţă obligatorie, în sensul alin.(1) al art.361 CP, este că confecţionarea, deţinerea, vînzarea sau folosirea documentelor oficiale false trebuie neapărat să acorde drepturi sau să elibereze de obligaţii."

Instanța de judecată menționează că, recipisa specificată a fost prezentată instanței de judecată în cadrul examinării dosarului civil nr.2-220/2023, iar prin hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 22.03.2023, recipisa menționată au fost recunoscută drept valabilă perfectată, a acordat drepturi, respectiv producînd efecte juridice întrucît a stat la baza emiterii hotărîririi judecătorești nominalizate fiind recunoscută valabilitatea convenției și înregistrat dreptul de proprietate a lui Burduja Maria asupra bunului imobil în cauză.

Astfel, din considerentele menționate supra, recipisa în cauză este considerată documente oficiale, constituind obiectul material (produs) al infracţiunii prevăzute de art.361 CP.

Necătînd la faptul, că avocatul inculpatei în ședința de judecată de pledat pentru achitare de sub învinuirile formulate, instanța consideră, că prin probele indicate, care au fost puse la baza sentinţei, se confirmă incontestabil vinovăţia acesteia în comiterea infracțiunii incriminate, combatînduse versiunea despre nevinovăţia inculpatei Burduja Maria.

În aceste condiții, instanța concluzionează că acțiunile lui Burduja Maria întrunesc toate elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) din Codul penal, și anume confecționarea și deținerea unui document oficial fals care acordă drepturi, motiv pentru care învinuirea formulată de acuzatorul de stat este întemeiată.

Cu referire la latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) din Codul penal,

Sub aspectul încadrării juridice, instanța reține că art. 310 alin. (1) din Codul penal incriminează **falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces sau de către reprezentantul acestuia**.

Obiectul juridic special al infracțiunii îl constituie relațiile sociale referitoare la desfășurarea legală și corectă a procesului civil, în special cele privind administrarea și aprecierea probelor veridice în cadrul înfăptuirii justiției.

Latura obiectivă a infracțiunii constă în acțiunea de falsificare a probelor în cadrul unui proces civil. Prin falsificarea probelor se înțelege denaturarea adevărului prin crearea, contrafacerea sau modificarea unui mijloc de probă, astfel încât acesta să prezinte o situație de fapt necorespunzătoare realității și să poată fi utilizat în cadrul procesului civil.

În prezenta cauză, acțiunea de falsificare a probei s-a manifestat prin întocmirea de către inculpata **Burduja Maria ******* a unei recipise cu un conținut nereprezentând realitatea, prin care se pretindea că defuncta **Iapăscurtă Anna** i-ar fi vândut terenul agricol cu numărul cadastral 3433106.003, cu suprafața de 1,8999 ha, și că ar fi primit de la aceasta contravaloarea bunului.

Or, din ansamblul probelor administrate rezultă că o asemenea convenție de vânzare-cumpărare nu a avut loc, iar recipisa a fost întocmită în lipsa titularului real al bunului și fără participarea acestuia. Astfel, prin crearea înscrisului cu un conținut fals, inculpata a denaturat situația de fapt și a creat în mod artificial un mijloc de probă destinat a fi utilizat în procesul civil.

Ulterior, recipisa falsificată a fost anexată de inculpată la cererea de chemare în judecată înaintată Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni, în cadrul dosarului civil nr. 2-220/2023, prin care aceasta a solicitat recunoașterea valabilității pretinsei convenții de vânzare-cumpărare și recunoașterea dreptului său de proprietate asupra terenului.

Prin urmare, acțiunile inculpatei nu se limitează la simpla prezentare a unei probe pretins false, ci constau în **crearea nemijlocită a mijlocului de probă fals**, care ulterior a fost utilizat în procesul civil pentru susținerea pretențiilor sale.

Infracțiunea prevăzută de art. 310 alin. (1) din Codul penal are caracter formal și se consumă prin săvârșirea acțiunii de falsificare a probei, nefiind necesar ca proba falsificată să fi determinat în mod efectiv soluția instanței. În prezenta cauză însă, recipisa falsificată a fost efectiv prezentată și utilizată în cadrul procesului civil, fiind avută în vedere la pronunțarea hotărârii Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 22 martie 2023.

Sub aspectul laturii subiective, instanța constată că infracțiunea a fost săvârșită cu **intenție directă**.

Inculpata a conștientizat caracterul necorespunzător adevărului al informațiilor consemnate în recipisă și a urmărit, prin crearea acestui mijloc de probă fals, să prezinte instanței o situație juridică și faptică inexistentă, respectiv existența unei convenții de vânzare-cumpărare a terenului și dobândirea de către aceasta a dreptului de proprietate asupra bunului.

Caracterul intenționat al acțiunilor rezultă și din conduita ulterioară a inculpatei, care a anexat recipisa la cererea de chemare în judecată și a solicitat recunoașterea valabilității convenției pretinse, folosind astfel proba falsificată pentru susținerea pretențiilor sale în cadrul procesului civil.

Subiectul infracțiunii este unul special, respectiv participantul la procesul civil sau reprezentantul acestuia. În prezenta cauză, inculpata **Burduja Maria ******* avea calitatea de reclamantă în dosarul civil nr. 2-220/2023, fapt confirmat prin conținutul cererii de chemare în judecată și al actelor dosarului civil, astfel încât aceasta întrunește cerințele speciale privind subiectul infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) din Codul penal.

În aceste condiții, instanța concluzionează că acțiunile lui Burduja Maria întrunesc toate elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 310 alin.

(1) din Codul penal, și anume: „falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces”., motiv pentru care învinuirea formulată de acuzatorul de stat este întemeiată.

Audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei penale și verificând circumstanțele de fapt ale cauzei prin prisma normelor de drept aplicabile, instanța de judecată ajunge la concluzia că **poziția procurorului privind încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea prescripției tragerii la răspundere penală urmează a fi admisă**.

În acest context, instanța menționează, că în conformitate cu prevederile art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art. 275 pct. 5) - 9), 285 alin. (1) pct. 1), 2), 4), 5), precum şi în cazurile prevăzute în art. 54 - 60 din Codul penal, instanţa, prin sentinţă motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Conform art. 53 lit. g) Cod penal, persoana care a săvârşit o faptă ce conţine semnele componenţei de infracţiune poate fi liberată de răspundere penală de către procuror în cadrul urmăriri penale şi de către instanţa de judecată la judecarea cauzei în cazurile prescripţiei de tragere la răspundere penală.

Instanţa reţine că art. 60 din Codul penal reglementează instituția liberării de răspundere penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Astfel, instanța constată că, prin modificarea art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, termenul de prescripție pentru infracțiunile ușoare a fost majorat de la 2 ani la 3 ani, modificarea intrând în vigoare la 07 septembrie 2024. Or, majorarea termenului de prescripție constituie o normă care înrăutățește situația persoanei în raport cu legea în vigoare la momentul săvârșirii faptei și, în temeiul art. 10 alin. (2) Cod penal, nu poate avea efect retroactiv. Prin urmare, în privința inculpatei urmează a fi aplicat termenul de prescripție de 2 ani.

În acest context, instanța relevă, că conform art. 60 alin. (2) Codul penal, prescripţia curge din ziua săvârşirii infracţiunii până la data rămânerii definitive a hotărârii instanţei de judecată.

Concomitent, prescripţia se va întrerupe dacă, până la expirarea termenelor prevăzute la alin.(1), persoana va săvârşi o infracţiune pentru care, conform prezentului cod, poate fi aplicată pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de 2 ani, calcularea prescripţiei în acest caz începând din momentul săvârşirii unei infracţiuni noi.

În acest sens, sunt pertinente prevederile Hotărârii Curţii Constituţionale nr.14 din 27.05.2014 pentru controlul constituționalității Art. II a Legii nr.56 din 4 aprilie 2014 pentru completarea articolului 60 din Codul Penal (prescripţia tragerii

la răspundere penală) (Sesizarea nr.27a/2014), care în pct.54) a statuat că: „(...) necesitatea reglementării prescripţiei tragerii la răspundere penală reiese din chintesenţa acestei instituţii, or răspunderea penală, ca mijloc de realizare a ordinii de drept prin constrângere, trebuie să intervină cât mai curând după săvârşirea infracţiunii. Justificarea prescripţiei este strâns legată de raţiunea represiunii penale, care, după trecerea unui interval îndelungat de timp de la săvîrşirea infracţiunii, devine ineficientă în raport cu scopul pedepsei penale". Potrivit pct.55) al aceleiași Hotărâri, Înalta Curte de Jurisdicţie Constituţională a evocat că, (...) raţiunea reglementării prescripţiei răspunderii penale o constituie garantarea securităţii juridice prin fixarea unor termene pentru intentarea acţiunilor penale şi prevenirea unor atingeri dreptului la apărare. Având în vedere aceste raţionamente de ordin legal, instanţa de judecată relevă că, din punctul de vedere al rolului şi efectelor pe care prescripția le are în câmpul dreptului penal, ea constituie o situaţie de fapt producătoare de consecințe juridice referitoare la raportul juridic de drept penal, pe de o parte, sub aspectul activ al acestuia, adică al dreptului de a aplica pedeapsa şi de a impune executarea acesteia, iar, pe de altă parte, sub aspectul pasiv al acestui raport, adică al obligaţiei de a suporta şi executa pedeapsa aplicată. Subsidiar, urmează a fi indicat că, natura juridică a prescripţiei răspunderii constituie acea cauză a stingerii răspunderii penale şi deci, a acţiunii de tragere la răspundere penală, justificată de inutilitatea recurgerii la constrângerea juridică penală după trecerea unei anumite perioade de timp de la data săvîrşirii faptei prevăzute de legea penală.

Conform doctrinei de drept penal, cu cât mai puţin timp trece din ziua săvârşirii infracţiunii până la aplicarea pedepsei penale, cu atât este mai mare eficacitatea aplicării pedepsei, şi invers, pedepsirea persoanei după un termen îndelungat de la săvârşirea infracţiunii este, de regulă, iraţională din punct de vedere al atingerii scopurilor pedepsei penale, prevăzute de articolul 61 alin.(2) din Codul penal.

Temeiul liberării de răspundere penală, conform articolului 60 din Codul penal, constă în faptul că datorită expirării unor anumite termene din momentul săvârşirii infracţiunii, pericolul social sau îşi pierde complet vigoarea, sau se micşorează în aşa măsură, încît devine iraţional de tras la răspundere penală persoana concretă.

În conformitate cu art. 275 pct.4) Cod de procedură penală, urmărirea penală pornită nu mai poate fi efectuată şi va înceta în cazul în care a intervenit termenul de prescripţie.

În conformitate cu art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, sentinţa de condamnare se adoptă: fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere

penală în cazurile prevăzute în art.57 şi 58 din Codul penal, cu liberarea de pedeapsă în cazul prevăzut în art.93 din Codul penal sau al expirării termenului de prescripţie. Din aceste considerente, instanţa conchide că conform art. 89 alin. (1) din Codul penal, prin liberare de pedeapsa penală se înţelege eliberarea persoanei care a săvârşit o infracţiune de la executarea reală, parţială sau totală, a pedepsei penale pronunţate prin hotărârea instanţei de judecată, iar prin liberarea de răspundere penală, în conformitate cu prevederile art. 53 coroborat cu art. 60 din Codul penal, se susţine teza stingerii dreptului statului de a mai pedepsi şi a obliga infractorul să suporte consecinţele faptei sale.

În acest mod, liberarea de răspundere penală a persoanei constituie o circumstanţă care ameliorează într-un sens mai larg situaţia persoanei ce a comis infracţiunea, astfel fiind incidentă aplicarea instituţiei în speţă.

În ceea ce privește infracțiunea prevăzută de **art. 310 alin. (1) din Codul penal**, în redacția în vigoare la data săvârșirii faptei, respectiv la **16 februarie 2023**, aceasta prevedea că falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces se pedepsește cu amendă în mărime de la 850 la 1150 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, în ambele cazuri cu sau fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

Potrivit art. 16 alin. (2) din Codul penal, **infracțiunea prevăzută de art. 310 alin. (1) din Codul penal se consideră infracțiune ușoară**, întrucât legea penală prevede pentru aceasta în calitate de pedeapsă închisoarea de cel mult 2 ani sau o pedeapsă mai blândă.

În ceea ce privește infracțiunea prevăzută de **art. 361 alin. (1) din Codul penal**, în redacția în vigoare la data săvârșirii faptei, aceasta prevedea răspunderea penală pentru confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale false care acordă drepturi sau eliberează de obligații, precum și pentru confecționarea sau vânzarea imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor false ale unor întreprinderi, instituții sau organizații, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, fapta fiind sancționată cu amendă în mărime de până la 650 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 200 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani.

Prin urmare, în conformitate cu art. 16 alin. (2) din Codul penal, **infracțiunea prevăzută de art. 361 alin. (1) din Codul penal se consideră, de asemenea, infracțiune ușoară**.

Astfel, având în vedere că infracțiunile prevăzute de art. 310 alin. (1) și art. 361 alin. (1) din Codul penal sunt infracțiuni ușoare, pentru acestea este aplicabil

termenul de prescripție de **2 ani**, prevăzut de art. 60 alin. (1) lit. a) din Codul penal, în vigoare la data săvîrșirii infracțiunii.
Din materialele cauzei rezultă că faptele imputate inculpatei au fost săvârșite la **16 februarie 2023**. Prin urmare, termenul de prescripție de 3 ani a expirat la **16 februarie 2025**, în cazul în care cursul prescripției nu a fost întrerupt sau suspendat în condițiile legii.

În consecință, constatând intervenirea termenului de prescripție a tragerii la răspundere penală și neexistând temeiuri legale pentru înlăturarea efectelor acestuia, instanța urmează să dispună **încetarea procesului penal în privința inculpatei Burduja Maria *******, în temeiul art. 60 din Codul penal, pentru infracțiunile prevăzute de art. 310 alin. (1) și art. 361 alin. (1) din Codul penal.

În așa mod, ţinînd cont de faptul că de la data comiterii de către **Burduja Maria ******* a infracţiunilor prevăzute de art. 361 alin (1) și art. 310 alin (1) CP au trecut 3 ani de zile, inculpata Burduja Maria ***** urmează a fi liberată de pedeapsă penală**,** în corespundere cu prevederile art. 60 alin. (1) lit. a) CP, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de atragere a persoanei la răspundere penală.

În ceea ce privește acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Batîrnac Valentin, instanța de judecată reține că, în conformitate cu art. 387 alin. (3) din Codul de procedură penală, aceasta urmează a fi admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să se pronunțe instanța civilă.

Or, la materialele cauzei nu se regăsesc acte sau alte mijloace de probă care să permită stabilirea cu certitudine a valorii terenului în litigiu ori a cuantumului prejudiciului material pretins de partea vătămată. Totodată, instanța de judecată constată că, în cadrul ședinței de judecată, partea vătămată a indicat că solicită repararea prejudiciului în cuantum de 90 000 lei pentru un hectar de teren, fără a prezenta însă acte justificative care să confirme valoarea indicată.

În aceste condiții, instanța de judecată nu poate stabili, exclusiv în baza declarațiilor părții vătămate, valoarea prejudiciului material pretins, cu atât mai mult cu cât suprafața terenului în cauză constituie 1,8999 ha, iar în lipsa unor probe obiective privind valoarea de piață a acestuia, stabilirea cuantumului exact al despăgubirilor presupune administrarea și aprecierea unor probe specifice procedurii civile.

Prin urmare, instanța de judecată va admite în principiu acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Batîrnac Valentin, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor materiale cuvenite să se pronunțe instanța civilă competentă.

Corpuri delicte: recipisa dactilografiată din numele cet. Iapăscurtă Anna și cererea din numele cet. Iapăscurtă Anna, de examinare a cauzei în lipsa ei, care se

păstrează în dosarul civil nr. 2-220/2023, de le păstrat pe termenul păstrării cauzei penale.

Referitor la solicitarea procurorului privind încasarea din contul inculpatei, în beneficiul statului, a cheltuielilor judiciare în cuantum de 2163,00 lei, suportate pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară, instanța de judecată reține următoarele.

Potrivit art. 227 alin. (1) din Codul de procedură penală, cheltuielile judiciare constituie cheltuielile suportate în legătură cu desfășurarea procesului penal. Conform alin. (2) al aceleiași norme, acestea includ, inter alia, sumele plătite sau care urmează a fi plătite experților și specialiștilor, precum și cheltuielile aferente efectuării acțiunilor procesuale în cauza penală.

Totodată, în conformitate cu art. 227 alin. (3) din Codul de procedură penală, cheltuielile judiciare se achită din sumele alocate de stat, dacă legea nu prevede o altă modalitate de suportare a acestora.

Prin urmare, instanța constată că norma prevăzută la art. 227 alin. (3) din Codul de procedură penală instituie regula generală potrivit căreia cheltuielile judiciare sunt achitate inițial din mijloacele financiare alocate de stat, în lipsa unei dispoziții legale care să stabilească o altă modalitate de suportare a acestora. Această reglementare urmărește asigurarea desfășurării operative a acțiunilor procesuale și nu condiționarea efectuării acestora de recuperarea prealabilă a cheltuielilor de la participanții la proces.

În aceste circumstanțe, instanța urmează să examineze, prin prisma prevederilor legale aplicabile, temeinicia solicitării privind recuperarea de la inculpată a sumei de 2163,00 lei, reprezentând cheltuieli suportate pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară.

Astfel, ținînd cont de faptul că, efectuarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală este provocată de săvîrșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o, ca urmare cheltuielile judiciare sunt imputabile inculpatului condamnat pentru săvîrșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția sa infracțională, deoarece fără săvîrșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat, instanța consideră întemeiată solicitarea procurorului de a încasa cheltuielile judiciare în mărime de **2163,0 (două mii una sută șaizeci și trei, 0) lei** de la **Burduja Maria** în folosul statului**.**

Instanța de judecată, în conformitate cu art. 60; Cod Penal; art. 389 Cod Procedură Penală,

H O T Ă R Ă Ș T E :

A o recunoaşte pe **Burduja Maria** ***** culpabilă în săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 361 alin (1) Cod penal al Republicii Moldova.

Conform art. 60 alin (1), lit. a) Cod Penal al Republicii Moldova, se liberează de pedeapsă penală **Burduja Maria** ***** pentru săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de atragere la răspundere penală.

A o recunoaşte pe **Burduja Maria** ***** culpabilă în săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 310 alin (1) Cod penal al Republicii Moldova.

Conform art. 60 alin (1), lit. a) Cod Penal al Republicii Moldova, se liberează de pedeapsă penală **Burduja Maria** ***** pentru săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal, în legătură expirarea termenului de prescripție de atragere la răspundere penală.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Batîrnac Valentin, în conformitate cu art. 387 alin (3) Cod Procedură Penală se admite în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanţa civilă.

Corpurile delicte: recipisa dactilografiată din numele cet. Iapăscurtă Anna și cererea din numele cet. Iapăscurtă Anna, de examinare a cauzei în lipsa ei, care se păstrează în dosarul civil nr. 2-220/2023, de le păstrat pe termenul păstrării cauzei penale.Se admite solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare.

Se încasează din contul lui **Burduja Maria** *****, anul naşterii *****, IDNP *****, în beneficiul statului suma de 2163,0 (două mii una sută șaizeci și trei, 0) lei – cheltuielile pentru efectuarea expertizei.

Sentinţa poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Nord în termen de 15 zile prin intermediul judecătoriei Drochia sediul Donduşeni.

Președintele ședinței
Judecător **Tatiana SOBOLSCHI**